

magt; det er altsaa klart, at det er Kongen og Rigsdagen i Forening, der afgjøre, hvorledes, paa hvad Maade, og hvormeget Staten har at yde i Understøttelse til Folketirken. En anden Sag var det, dersom Folketirken kunde komme og paavise os en anden Bestemmelse, der stod uafhængig af Grundloven, og som sagde: det og det er Folketirken, med de og de Rettigheder, men dersom noget Saadant fandtes, saa antager jeg, at vi her i denne Sal allerede for flere Aar siden vilde have faaet det at vide, og da Ingen har kunnet nævne os noget Saadant, saa antager jeg indtil videre, at det ikke findes. Det, som altsaa her er det Afgjørende, er, hvem der er den lovgivende og den bevillende Magt i Staten, det vil sige, hvem der har at tage Beslutning med Hensyn til Understøttelsen til Folketirken, og det maa være Kongen og Rigsdagen i Forening. Naar man nu siger: men der staaer i § 80, at Folketirkens Forsfatning skal ordnes ved Lov, saa viser jo allerede det, at der staaer „ved Lov“, at der der ved ikke er tænkt paa nogen Grundlovsforandring. Grundlovens § 2 og 3 blive bestandig staaende, og der kan ikke gjøres nogen Forandring deri uden igjennem Grundlovsforandringer. Da nu Grundloven gaaer ud fra, at Folketirkens Forsfatning skal ordnes ved simpel Lov, saa er det altsaa ved en Lov, der respecterer samtlige Grundlovsparagraffer, altsaa ogsaa § 2 og 3. Det vilde saaledes ikke være foreneligt med Grundloven, om man i en Forsatning, som blev givet for Folketirken, vilde sige: Ingen Lov kan blive gjort gjældende for Folketirken, uden at Folketirkens Repræsentation giver sit Samtykke dertil, eller: Ingen Lov, Kirken vedkommende, kan vedtages af den lovgivende Magt, før man har hørt Folketirkens Repræsentation; thi Sligt vilde kun kunne fastsættes ved en Grundlovsbestemmelse. Alt dette maa jo vise, at den Paragraph, der siger, at Folketirkens Forsfatning skal ordnes ved Lov, aldeles ikke vedrører dette Forslag; thi ved Folketirkens Forsfatning maa jo være meent, deels dens indre Ordning igjennem en Forsatning, og deels dens aandelige, kirkelige, religiøse Stilling overfor Statsborgerne. — De, der ikke ville indrømme dette, maa jo nødvendigvis komme til at paastaae, at man igjennem

simpel Lov kan forandre en Grundlovsbestemmelse. Grundlovens Ord kunne altsaa ikke være en Forhindring mod Udvalgets Forslag; men jeg vil gjøre den modsatte Paastand, jeg vil sige, at de stærkere og stærkere Udtalelser, man ved saamange Leiligheder hører, naar der er Tale om en Lov, der i mindste Maade vedrører Præsterne — jeg siger med Forsæt „Præsterne“, thi det behøver ikke engang at være en Lov, der vedrører Folketirken, men blot Præsterne, — og den uhyre Modstand, en saadan Lov vækker, viser noksom, at det ikke gaaer an at give en saa herskesyg Stand nogen afgjørende Indflydelse i kirkelige Anliggender, før de materielle Spørgsmaal med Hensyn til Folketirken ere ordnede ved Lov, og før denne Stand bliver henviist til kun indenfor de aandelige Grændser at gjøre sin Stemme gjældende. Naar man seer, at f. Ex. en af Landets Biskopper endog kan tillade sig ligeoverfor sin øverste Foresatte at true med Kamp fra Kirken mod Staten og henstille til ham, hvem han troer der vilde lide meest ved denne Kamp, saa seer man bedst, at disse Spørgsmaal maa ordnes, inden vi nogensinde tænke paa en Forsatning for Kirken. At denne Embedsmænd, efterat have hittret sig saaledes ligeoverfor sine Foresatte, endnu sidder i Embedet, er idetmindste for mig, og jeg vil antage for Mange, et klart Beviis for, at Spørgsmaalet om den Understøttelse, Staten skal give til Folketirken, maa blive slaet saaledes fast, at den Paastand om, at Folketirken skulde eie Noget, aldeles bliver slaet ned og ikke kan reise sig igjen, og at dersom vi nogensinde skulle faae en Forsatning for Folketirken, der skal føre til Rytte og Betsignelse for den og for Menighedens Medlemmer i den, saa kan man, efter den Overbeviisning, jeg nu har faaet — jeg havde den ikke for to Aar siden — ikke komme til den, før de materielle Forhold ere ordnede. Der er et Spørgsmaal, som den ærede Indenrigsminister reiste, og som Ingen af de foregaaende Talere har udtalt sig om; han gjorde nemlig gjældende, at Folkethinget, dersom vort Endringsforslag blev vedtaget, vilde ved den foreløbige Fastsættelse af disse Gager i Vinantsloven faae en, han havde, nær sagt ødelæggende Bestemmelse. Det vilde nu være besynderligt, om